

Verdsetting av friluftslivsområder i Oslo

Veiledningshefte for arbeidsgruppene

2 • Verdsetting av friluftslivsområder i Oslo – Veiledningshefte for arbeidsgruppene •
Bymiljøetaten

Sist oppdatert 16. oktober 2017
Ansvarlig: Bymiljøetaten

Innhold

Veiledningshefte for arbeidsgruppene	4
1.1 Annen litteratur	4
1.2 Dette skal arbeidsgruppene gjøre	4
1.3 Resultatet av arbeidet legges ut på Naturbase	4
 2 Kvalitetssikre kartleggingen	 4
2.1 A) Vurdere friluftslivsområdenes avgrensing	4
2.2 B) Vurdere områdetype.....	5
 3 Verdssetting av friluftslivsområdene	 5
3.1 Kort om verdsettingen av hvert enkelt friluftslivsområde	5
3.2 Andre kilder til informasjon	6
3.3 Verdssettingskriteriene	6
3.4 Slik finner vi verdien til friluftslivsområdet.....	9
3.5 Verdssettingsmetoden anerkjenner det allsidige friluftsliv	9
 4 Verdssettingskriteriene er konkretisert og tilpasset Oslo-forhold	 11
4.1 Brukerfrekvens	11
4.2 Regionale og nasjonale brukere	12
4.3 Opplevelseskvaliteter	13
4.4 Symbolverdi.....	14
4.5 Funksjon	15
4.6 Egnethet.....	16
4.7 Tilrettelegging	17
4.8 Kunnskapsverdier	18
4.9 Lydmiljø.....	19
4.10 Inngrep	20
4.11 Utstrekning	21
4.12 Tilgjengelighet	22
4.13 Potensiell bruk.....	24

Veiledningshefte for arbeidsgruppene

Dette veiledningsheftet for verdsettingsgruppene i Oslo bygger på Miljødirektoratets veileder M98-2013: Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Formålet med heftet er å beskrive hvordan arbeidet i gruppene skal gjennomføres.

1.1 Annen litteratur

- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder, Miljødirektoratets veileder, M98 2013
- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Alna, Østensjø, Nordstrand, Søndre Nordstrand og Østmarka – til Informasjonsmøte for bydelene 15.06.2017, Gro Koppen

1.2 Dette skal arbeidsgruppene gjøre

Arbeidsgruppene har to hovedoppgaver:

1. Kvalitetssikre kartleggingen

Arbeidsgruppene tar utgangspunkt i kartleggingen av friluftslivsområder som har blitt utført av Plan- og bygningsetaten og Bymiljøetaten. Denne kartleggingen skal arbeidsgruppene vurdere og eventuelt korrigere på selvstendig grunnlag.

2. Verdsette friluftslivsområdene

Arbeidsgruppene skal verdsette hvert enkelt friluftslivsområde og de skal lage en kort områdebeskrivelse.

1.3 Resultatet av arbeidet legges ut på Naturbase

Prosjektlederen er sekretær og sørger for korrektur på kart og at verdsettingen og områdebeskrivelsene føres inn i den digitale databasen. Kartet, tabellen der de 13 verdsettingskriteriene har fått en verdi og en kort områdebeskrivelse er arbeidsgruppens endelige resultat. Dette føres så over til Naturbase; Miljødirektoratets nasjonale kartbase for naturinformasjon.

Prosjektlederen lager til slutt en liten rapport fra gruppas arbeid som sendes til Bymiljøetaten.

2 Kvalitetssikre kartleggingen

Gangen i kvalitetssikringsarbeidet er slik:

2.1 A) Vurdere friluftslivsområdenes avgrensing

Arbeidsgruppa skal kvalitetssikre at kartleggingen av friluftslivsområdene er korrekt. Alle relevante friluftslivsområder skal være med, og alle områder over 1 dekar skal være kartlagt. Det kan likevel være feil i kartleggingen og nødvendig å gjøre følgende endringer:

1. Føye til friluftslivsområder som mangler

2. Fjerne områder

Kartlagte områder som ikke er friluftsområder, og grønne områder som ikke brukes eller har betydning for friluftslivet fjernes.

3. Dele opp områder

Å dele opp et friluftslivsområde i flere mindre kan for eksempel være aktuelt dersom kvalitetene som gir området verdi varierer i ulike deler av området. En del av et friluftslivsområde kan for eksempel ha høy bruk, mens en annen del har store opplevelseskvaliteter.

4. Slå sammen områder

Hvis to naboområder viser seg å ha svært like verdier og bruk, er det aktuelt å slå de sammen til ett område.

2.2 B) Vurdere områdetype

Arbeidsgruppene skal vurdere hvorvidt friluftslivsområdene er tildelt riktig områdetype.

Utgangspunktet for valg av områdetype er Bymiljøetatens flytskjema (se dokumentet: *Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i Alna, Østensjø, Nordstrand, Søndre Nordstrand og Østmarka*)

3 Verdsetting av friluftslivsområdene

Verdsettingsarbeidet utføres ved at vi sammen, ved hjelp av skjerm og/eller papirkart, går gjennom område for område.

3.1 Kort om verdsettingen av hvert enkelt friluftslivsområde

Vi starter verdsettingen av hvert område med en åpen runde der hver enkelt forteller om det aktuelle friluftslivsområdets bruk og verdier. Prosjektledere noterer viktige momenter fra runden og dette danner grunnlaget for områdebeskrivelsen.

Deretter går vi igjennom de 13 verdsettingskriteriene (se neste side) og setter en tallverdi på disse, som føres direkte inn i den digitale løsningen av prosjektlederen.

Underveis kan man skru på aktuelle temakart eller andre kunnskapskilder som kan brukes som støttkunnskap til den kunnskapen arbeidsgruppen sitter på.

3.2 Andre kilder til informasjon

I tillegg til kartet over friluftslivsområdene har vi gjennom Bymiljøetatens digitale kartløsning tilgang til andre temakart som blant annet; naturtyper, støy, offentlige toaletter, bålplasser, badeplasser, turstier, lekeplasser, skiløyper, parkanlegg, småbåthavner, parkeringsplasser, skoler og barnehager. Andre gode kilder til informasjon vil også være aktuelt, som for eksempel kart over kulturminner, naturverdier, friluftslivsaktiviteter osv.

3.3 Verdsettingskriteriene

De kartlagte friluftslivsområdene skal i henhold til Miljødirektoratets veileder verdsettes etter følgende kriterier, som er rangert i to grupper; sju hovedkriterier og seks støttekriterier

HOVEDKRITERIER:

- Brukerfrekvens
- Regionale og nasjonale brukere
- Opplevelseskvaliteter
- Symbolverdi
- Funksjon
- Egnethet
- Tilrettelegging

STØTTEKRITERIENE:

- Kunnskapsverdier
- Lydmiljø
- Inngrep
- Utstrekning
- Tilgjengelighet
- Potensiell bruk

Verdsettingskriteriene er omtalt i MDs veileder på side 36-39. Vi har i dette heftet gått inn på hvert enkelt verdsettingskriterie og forklart de nærmere, tilpasset Oslo (se videre i heftet).

Som hovedregel skal alle kriteriene brukes for hvert friluftslivsområde, med mindre ett eller flere kriterier er klart irrelevante.

Verdsettingen gjennomføres ved at hvert friluftslivsområde tildeles en verdi på en skala fra 1 til 5 for hvert enkelt verdsettingskriterie. Miljødirektoratets veileder har formulert et spørsmål for hvert kriterie til støtte i verdsettingen (se tabell nedenfor). Svaralternativene er koblet til skalaen fra 1 til 5.

For at verdsettingen skal være tilpasset Oslo-forhold og skje på en mest mulig enhetlig måte i de ulike geografiske delområdene i Oslo, er verdsettingskriteriene konkretisert nærmere lengre ut heftet.

Verdsettingskriterier						
		1	2	3	4	5
Brukerfrekvens	Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	Liten	Noe	Middels	Ganske stor	Stor
Regionale og nasjonale brukere	Brukes området av personer som ikke er lokale?	Aldri	Nesten aldri	Middels	Ganske ofte	Ofte
Opplevelseskvaliteter	Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	Ingen	Litt	Middels	Ganske mange	Mange
Symbolverdi	Har området en spesiell symbolverdi?	Ingen	Litt	Middels	Ganske stor	Stor
Funksjon	Har området en spesiell funksjon (atkomstsone, korridor, parkeringsplass el.)?	Ikke spesiell funksjon	Noe spesiell funksjon	Middels funksjon	Ganske spesiell funksjon	Spesiell funksjon
Egnethet	Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske godt	Godt
Tilrettelegging	Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	Ikke tilrette-lagt	Litt tilrette-lagt	Middels tilrette-lagt	Ganske godt tilrette-lagt	Høy grad av tilrette-legging

8 • Verdsetting av friluftslivsområder i Oslo – Veiledningshefte for arbeidsgruppene•
Bymiljøetaten

Kunnskaps- verdier	Er området egnet i undervisningssammenheng eller har området spesielle natur- eller kulturvitenskaplige kvaliteter?	Få	Ganske få	Middels	Ganske mange	Mange
Lydmiljø	Har området et godt lydmiljø?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske godt	Godt
Inngrep	Er området inngrepsfritt?	Utbygd	Ganske utbygd	Middels	Ganske inngrepsfritt	Inngrepsfritt
Utstrekning	Er området stort nok for å utøve de ønskede aktivitetene?	For lite	Mangler mye	Mangler noe	Mangler lite	Stort nok
Tilgjengelighet	Er tilgjengelig god, eller kan den bli god?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske god	God
Potensiell bruk	Har området potensial utover dagens bruk?	Liten	Ganske liten	Middels	Ganske stor	Stor

3.4 Slik finner vi verdien til friluftslivsområdet

Når arbeidsgruppene har gått gjennom de 13 verdsettingskriteriene og bestemt tallverdiene (1-5) for hvert enkelt kriterie, gjøres en samlet vurdering som fører til en verdsetting av områdets friluftslivskvaliteter. Friluftslivsområdet kan havne i 4 forskjellige kvalitetsgrupper;

A. SVÆRT VIKTIG FRILUFTSLIVSOMRÅDE

B. VIKTIG FRILUFTSLIVSOMRÅDE

C. REGISTRERT FRILUFTSLIVSOMRÅDE

D. IKKE KLASSIFISERT FRILUFTSLIVSOMRÅDE

Tabellen nedenfor viser Miljødirektoratets anbefalinger for vekting og bruk av verdsettingskriteriene. *Det er nok at et friluftslivsområde får tallverdi 5 på en av sju hovedkriterier for at det skal bli et Svært viktig friluftslivsområde (A).* For eksempel vil et område som har fått høyeste verdi (tallverdi 5) på kriteriet *Opplevelseskvaliteter* bli et *Svært viktig friluftslivsområde*. Dette selv om friluftslivsområdet skulle få tallverdien 1 på de resterende kriteriene.

3.5 Verdsettingsmetoden anerkjenner det allsidige friluftsliv

Verdsettingsmetoden er utformet slik at den sikrer at et bredt spekter av friluftsområder, med sine tilhørende aktiviteter, kan verdsettes høyt. Et eksempel kan belyse dette;

Et friluftslivsområde som har «høy grad av tilrettelegging» vil få tildelt tallverdien 5 for verdsettingskriteriet «tilrettelegging». Ettersom dette kriteriet er et av de sju hovedkriteriene, vil det da automatisk få verdi som et *Svært viktig friluftslivsområde*, til tross for at noen vil mene at tilretteleggingen gjør friluftslivsområdet mindre attraktivt, at opplevelseskvaliteten reduseres eller lignende.

Motsatt kan et friluftslivsområde som ikke er tilrettelagt, og som derfor får tildelt tallverdien 1 på verdsettingskriteriet «tilrettelegging», få tallverdi 5 på verdsettingskriteriet «opplevelseskvaliteter». Også dette friluftslivsområdet vil bli vektet som et *Svært viktig friluftslivsområde*. På denne måten fanger vektingen opp det at det er ulike preferanser for kvaliteter i friluftslivsområder.

Verdi	
Verdi	Anbefalt skala
A: SVÆRT VIKTIG FRILUFTSLIVSOMRÅDE	Brukerfrekvens: 4, 5 eller Regionale/nasjonale brukere: 4, 5 eller Opplevelseskvaliteter: 5 eller Symbolverdi: 5 eller Funksjon: 5 eller Egnethet: 5 eller Tilrettelegging: 5 eller En generell høy skåre
B: VIKTIG FRILUFTSLIVSOMRÅDE	Brukerfrekvens: 3 eller Regionale/nasjonale brukere: 3 eller Opplevelseskvaliteter: 3, 4 eller Symbolverdi: 3, 4 eller Funksjon: 3, 4 eller Egnethet: 3, 4 eller Tilrettelegging: 3, 4 eller En generell middels skåre
C: REGISTRERT FRILUFTSLIVSOMRÅDE	Brukerfrekvens: 2 eller Regionale/nasjonale brukere: 2 eller Opplevelseskvaliteter: 2 eller Symbolverdi: 2 eller Funksjon: 2 eller Egnethet: 2 eller Tilrettelegging: 2 eller En generell lav skåre
D: IKKE KLASSIFISERT FRILUFTSLIVSOMRÅDE	Områder som ikke blir verdsatt som A, B eller C

4 Verdsettingskriteriene er konkretisert og tilpasset Oslo-forhold

For at verdsettingen skal være tilpasset Oslo og gjennomføres på en mest mulig enhetlig måte i de ulike geografiske delområdene i Oslo (15 bydeler, 3 markaområder og på fjorden og øyene), er verdsettingskriteriene konkretisert (operasjonalisert) nærmere i dette kapitlet.

4.1 Brukerfrekvens

Brukerfrekvens (brukshyppighet) avhenger av geografi. Et område med «liten» bruk i Oslo vil for eksempel kunne ha mange flere brukere enn et område med «stor» bruk i en liten kommune. Det kan også være årstidsvariasjoner, variasjoner mellom helg og hverdag, døgnvariasjoner og variasjoner mellom ulike aktiviteter og brukergrupper. Områder som hovedsakelig blir brukt av barn og unge, som har kort aksjonsradius og ikke kan bevege seg langt for å finne et tilsvarende område, er ofte svært viktige.

Brukerfrekvens					
	1	2	3	4	5
Hvor stor er dagens brukerfrekvens?	Liten	Noe	Middels	Ganske stor	Stor
<u>Operasjonalisering:</u> Det er vanskelig å anslå antall friluftslivutøvere i et område. Foreslår derfor heller å gi en typebeskrivelse av bruken, som sier noe om hvorvidt området er lite eller mye brukt.	Friluftslivs-område hvor man sjelden eller aldri treffer andre.	Friluftslivs-område hvor man vanligvis treffer enkelte eller et fåtall andre.	Friluftslivs-område som brukes av flere, men hvor det kan være årstids-variasjoner, variasjoner mellom helg og hverdag og døgn-variasjoner.	Friluftslivs-området brukes av mange hele året, men det kan være variasjoner mellom helg og hverdag og døgn-variasjoner.	Friluftslivs-området brukes av mange, hele året, både på hverdager og i helger.

4.2 Regionale og nasjonale brukere

Hvem bruker området og hvor de kommer fra? Brukes området hovedsakelig av lokalbefolkningen eller er det mest brukere fra en større region eller fra store deler av landet?

Regionale og nasjonale brukere					
	1	2	3	4	5
Brukes området av personer som ikke er lokale?	Aldri	Nesten aldri	Middels	Ganske ofte	Ofte
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området brukes utelukkende/hovedsakelig av personer som bor i omkringliggende boligområder.	Friluftslivs-området brukes hovedsakelig av personer som bor i omkringliggende boligområder eller i øvrige boligområder i bydelen.	Friluftslivs-området brukes hovedsakelig av personer som bor i omkringliggende boligområder, i øvrige boligområder i bydelen eller i tilgrensende bydeler.	En stor andel av de som bruker friluftslivs-området bor i andre bydeler eller utenfor Oslo.	En stor andel av de som bruker friluftslivs-området bor i andre bydeler, utenfor Oslo eller i andre deler av landet. Området brukes også av turister.

4.3 Opplevelseskvaliteter

Sentralt i definisjonen av friluftslivet ligger opplevelsesaspektet. Egenskaper som kulturminner, spesielle naturfenomener, landskapsformer, landskapsrom og natur-, kulturlandskap er viktig for friluftslivsutøveren. Opplevelseskvalitetene må være tydelig synlige i landskapet, slik at de er tilgjengelige for friluftslivsutøverne.

Opplevelseskvaliteter					
	1	2	3	4	5
Har området spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter? Har området et spesielt landskap?	Ingen (Ingen)	Litt (Noe)	Middels (Middels)	Ganske mange (Ganske store)	Mange (Store)
<u>Operasjonalisering:</u> Hvorvidt friluftslivsområdet anses å ha «ingen», «litt», «middels», «ganske mange» eller «mange» spesielle natur- eller kulturhistoriske opplevelseskvaliteter påvirkes til en viss grad av områdets størrelse. Kan også bruke «ingen, noe, middels, ganske store og store» for å synliggjøre de områdene hvor det er enkelte/få opplevelseskvaliteter, men hvor disse er av en viss størrelse eller viktighet for områdets bruk.	Kulturminner; for eksempel gamle bygninger, broer/konstruksjoner, krigsminner, historisk viktige steder mv. Kulturlandskapselementer; hovedsakelig knyttet til jordbrukslandskap, for eksempel steingarder/gjerder, blomsterenger mv. Spesiell natur/biologi; for eksempel særlig artsrike områder, eventyrskog mv. Spesiell geologi/ landskapsformasjoner; for eksempel jettegryter, juv, huler, fossiler, spesiell berggrunn eller lignende Utsiktspunkt/vann				

4.4 Symbolverdi

Et friluftslivsområde kan være viktig for folks stedstilhørighet eller ha lange tradisjoner som turmål. Et slikt område blir mer verdifullt enn et tilsvarende område uten denne symbolverdien. Landemerker, som for eksempel svært høye og/eller gamle trær eller historiske minnesmerker, kan være med på å gi et friluftslivsområde symbolverdi.

Symbolverdi					
	1	2	3	4	5
Har området en spesiell symbolverdi?	Ingen	Litt	Middels	Ganske stor	Stor
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området har ingen spesiell symbolverdi og er ikke kjent for andre enn de som bor omkringliggende boligområder.	Friluftslivs-området er et kjent turmål for befolkningen i bydelen.	Friluftslivs-området er godt kjent og har stor betydning for befolkningen i bydelen og i nærliggende bydeler.	Friluftslivs-området har lange tradisjoner som turmål og er godt kjent for de fleste som bor i Oslo.	Friluftslivs-området har lange tradisjoner som turmål og er godt kjent også utenfor Oslo.

4.5 Funksjon

Med funksjon menes her egenskaper som støtter opp om bruken av tilgrensende friluftslivsområder. Atkomstsoner, grøntkorridorer og (hoved-) turveidrag er viktige funksjoner. Disse funksjonene skaper sammenheng (konnektivitet) mellom friluftslivsområder, og kan derfor gi økt bruk/nytte av et tilgrensende friluftslivsområde. Det kan være en nyttig øvelse å forestille seg hva som vil skje dersom friluftslivsområdet tas bort.

Funksjon					
	1	2	3	4	5
Har området en spesiell funksjon (atkomstzone, hovedturdrag, korridor eller lignende)?	Ikke spesiell funksjon	Noe spesiell funksjon	Middels funksjon	Ganske spesiell funksjon	Spesiell funksjon
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området har ingen spesiell funksjon.	<i>Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 1 eller 3 er riktig verdi.</i>	Friluftslivs-området fungerer som en atkomstzone, men er ikke tilrettelagt som dette. Eller: Friluftslivs-området er et turveidrag som skaper sammenheng i turveinettet	<i>Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 3 eller 5 er riktig verdi.</i>	Friluftslivs-området er tilrettelagt som en atkomstzone til et annet friluftslivs-område. Eller: Friluftslivs-området er et hoved-turveidrag.

4.6 Egnethet

Med egnethet menes her hvorvidt friluftslivsområdet kan benyttes til en eller flere bestemte friluftslivsaktiviteter. Et områdes egnethet er av særlig stor betydning dersom det ikke finnes alternative friluftslivsområder for denne/disse aktivitetene i nærheten. Klatring er et eksempel på en aktivitet som er avhengig av spesielle områder, og blir disse utilgjengelige blir det vanskelig å utøve aktiviteten. Det er som regel fysiske/landskapsmessige kvaliteter ved områdene som gjør dem godt egnet for spesielle aktiviteter.

Egnethet					
	1	2	3	4	5
Er området spesielt godt egnet for en eller flere enkeltaktiviteter som det ikke finnes like gode alternative områder til?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske godt	Godt
Operasjonalisering:	Friluftslivs-området er ikke spesielt egnet til en bestemt enkelt-aktivitet.	<i>Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 1 eller 3 er riktig verdi.</i>	Friluftslivs-området kan benyttes til en eller flere bestemte enkelt-aktiviteter, men det finnes andre friluftslivs-områder i Oslo som er mer egnet til denne/disse aktivitetene.	Friluftslivs-området er spesielt godt egnet til en eller flere bestemte enkelt-aktiviteter.	Friluftslivs-området er spesielt godt egnet til en eller flere bestemte enkelt-aktiviteter, og det finnes ikke alternative friluftslivs-områder som er like godt egnet for denne/disse aktivitetene i nærheten.

Aktiviteter det kan være aktuelt å vurdere friluftslivsområdenes egnethet for:

- Terrengsykling
- Ridning
- Klatring
- Bading
- Fiske
- Skjellsanking
- Aking/skileik
- Aktiviteter på is
- Padling/roing/seiling

4.7 Tilrettelegging

Friluftslivet har lenge klart seg uten mye tilrettelegging, men i den senere tid er det blitt investert en del for å legge til rette for spesielle aktiviteter og brukergrupper. Områder hvor det er gjort store investeringer for å lette tilgjengeligheten for eksempel for funksjonshemmede, vil være verdifulle å ta vare på. I Oslo har det også vært nødvendig å tilrettelegge flere friluftslivsområder for at de skal tåle stor bruk.

Tilrettelegging					
	1	2	3	4	5
Er området tilrettelagt for spesielle aktiviteter eller grupper?	Ikke tilrettelagt	Litt tilrettelagt	Middels tilrettelagt	Ganske godt tilrettelagt	Høy grad av tilrettelegging
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivsområdet er ikke tilrettelagt.	For eksempel: Skiltede og merkede stier og etterspørs skiløyper Klopper, mindre bruer Bade-plasser der vegetasjonen er ryddet vekk	For eksempel: Skiltede og merkede turveier og dobbeltsporede skiløyper Bade-plasser med mindre brygger, badetrapp og mindre opparbeidete gressplener	For eksempel: Skiltede og merkede turveier og dobbelt-sporede skiløyper som er godt vedlikeholdt og driftet Tilretteleggingstiltak som benker, bord, bålplasser, griller, toaletter og/eller aktivitets-elementer. Løpende forvaltning som vegetasjons-skjøtsel og avfallshåndtering.	Eksempler som under verdi 4. I tillegg er området tilrettelagt for bevegelsehemmede, barnevogner o.l.

4.8 Kunnskapsverdier

Barnehager, skoler og andre institusjoner bruker naturen mer og mer i undervisning. Det blir derfor viktig å vurdere områdets kunnskapsverdier og undersøke om skoler/ barnehager bruker området i dag.

Kunnskapsverdier					
	1	2	3	4	5
Er området egnet i undervisnings-sammenheng eller har området spesielle natur- eller kulturvitenskaplige kvaliteter?	Få	Ganske få	Middels	Ganske mange	Mange
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området har ingen spesielle natur- eller kulturvitenskapelige kvaliteter Og: Friluftslivs-området ligger langt unna en skole eller en barnehage	Friluftslivs-området har enkelte spesielle natur- og/eller kulturvitenskapelige kvaliteter Eller: Friluftslivs-området ligger i 15-20 min. gangavstand fra en skole eller en barnehage	Friluftslivs-området har enkelte spesielle natur- og/eller kulturvitenskapelige kvaliteter Og: Friluftslivs-området ligger i 15-20 min. gangavstand fra en skole eller en barnehage	Friluftslivs-området har flere natur- og/eller kulturvitenskapelige kvaliteter Eller: Friluftslivs-området ligger i umiddelbar nærhet til en skole eller en barnehage	Friluftslivs-området har flere natur- og kulturvitenskapelige kvaliteter Og: Friluftslivs-området ligger i umiddelbar nærhet til en skole eller en barnehage

4.9 Lydmiljø

Stillhet er en viktig kvalitet for friluftslivet, og fravær av støy er en forutsetning for at de fleste friluftslivsområder skal oppleves som attraktive. Hvilke lydnivåer som oppleves som sjenerende, avhenger av hva slags område man befinner seg i, hvilken bruk av området som er ønskelig og type lyd/lydkilde. Hva som er et godt lydmiljø vil i de aller fleste tilfeller være en skjønnsmessig vurdering, og vil ofte være relatert til lydmiljøet i nærliggende områder.

Det viktigste poenget med kriteriet er at områder eller delområder med et godt lydmiljø gis en høy verdi, spesielt der hvor dette er en kvalitet som mangler i tilgrensende områder.

Lydmiljø					
	1	2	3	4	5
Har området et godt lydmiljø?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske godt	Godt
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området er lokalisert inntil en større støykilde (se støykart).	<i>Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 1 eller 3 er riktig verdi.</i>	Friluftslivs-området er lokalisert i et område med moderat trafikkstøy (for eksempel er området påvirket av noe biltrafikk på mindre veier).	Friluftslivs-området oppleves som relativt stille. Eventuell uønsket lyd er knyttet til andre brukere/ annen aktivitet i området.	Friluftslivs-området oppleves som helt stille.

4.10 Inngrep

At et område er inngrepsfritt er viktig for naturopplevelsen for mange. Det blir stadig færre naturpregede områder, og særlig gjelder dette i nærheten av befolkningssentra. Tekniske inngrep som brede kraftgater kan ødelegge naturopplevelsen, mens gamle brukonstruksjoner og kjerreveier kan berike turen.

Inngrep					
	1	2	3	4	5
Er området inngrepsfritt?	Utbygd	Ganske utbygd	Middels	Ganske inngrepsfritt	Inngrepsfritt
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-område med store tekniske inngrep (for eksempel terreng-endringer eller større infra-struktur-tiltak) og fravær av naturlig vegetasjon.	Friluftslivs-område som i noen delområder har store tekniske inngrep (for eksempel terreng-endringer eller større infra-struktur-tiltak) og fravær av naturlig vegetasjon.	Friluftslivs-område med tekniske inngrep som for eksempel brede turveier/ grusveier eller lysløyper.	Friluftslivs-område med tekniske inngrep som for eksempel mindre turveier, bruer eller brygger. Området har hovedsakelig et naturlig preg.	Friluftslivs-område uten noen tekniske inngrep. Det kan imidlertid være enkelt tilrettelagt, for eksempel med merkede/ skiltede stier.

4.11 Utstrekning

Et friluftslivsområdes størrelse og form er ofte av stor betydning for dets kvalitet. Særlig gjelder det for friluftslivsområder i byer og tettsteder. Generelt kan man si at små områder med sirkulær form har større kvalitet enn avlange, smale friluftslivsområder av samme størrelse. Selv om slike områder ikke er så godt egnet til opphold, kan de imidlertid være godt egnet som ferdselskorridorer.

Utstrekning					
	1	2	3	4	5
Er området stort nok for å utøve de ønskede aktivitetene?	For lite	Mangler mye	Mangler noe	Mangler lite	Stort nok
<u>Operasjonalisering:</u> Dette verdsettingskriteriet kan være vanskelig å bruke, og det er kanskje mest relevant å synliggjøre de friluftslivsområdene som er store nok og de som er for små. <i>Foreslår å kun vurdere friluftslivsområdene ut fra dette kriteriet dersom det er relevant.</i>	Friluftslivs-området er for lite for å utøve de ønskede friluftslivs-aktivitetene, og brukes derfor i liten grad til disse.	Foreslår å ikke benytte verdiene 2, 3 og 4.			Friluftslivs-området er stort nok for å utøve de ønskede friluftslivs-aktivitetene

4.12 Tilgjengelighet

I Oslo må en sortere friluftslivsområdene i tre grupper i forhold til tilgjengelighet.

1. Friluftslivsområder som benyttes av folk som i hovedsak går eller sykler

- Dette er som regel friluftsområder i byggesonen eller i Markagrensen.
- Godt tilgjengelige friluftslivsområder i byggesonen vil ha trygge ferdselsårer og vil ligge under 250 meter fra boligområder.

2. Friluftsområder der folk i hovedsak benytter kollektivtransport eller bil

- Dette er som regel friluftslivsområder i Marka eller større attraktive friluftslivsområder i byggesonen og ved fjorden.
- Godt tilgjengelige friluftslivsområder i Marka og ved fjorden vil ha kollektivtransport med høy frekvens, minimum hvert 15. minutt, og godt tilrettelagte parkeringsplasser.

3. Friluftslivsområder inne i Marka

- Friluftslivsområder der folk i hovedsak beveger seg på ski, sykkel eller på beina langs ferdselsårene
- Godt tilgjengelige friluftslivsområder inne i Marka har et nettverk av godt skiltede stier, turveier og skiløyper.
-

Avstanden til der folk bor er avgjørende for tilgjengeligheten. Husk at flere grupper (f.eks. barn og unge) har kort aksjonsradius. For barn i førskolealder er normal aksjonsradius under 100 meter, og 10-åringen beveger seg sjelden mer enn noen få hundre meter bort fra egen husvegg. I operasjonaliseringa av tilgjengelighet har vi laget 2 tabeller, en for byggesonen og en for Marka/fjorden. Noen friluftslivsområder vil befinne seg et sted imellom disse.

Tilgjengelighet i byggesonen					
	1	2	3	4	5
Er tilgjengeligheten god, eller kan den bli god?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske god	God
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs-området ligger mer enn 500m fra nærmeste	Friluftslivs-området ligger mer enn 500m fra nærmeste	Friluftslivs-området ligger mellom 250 og 500m fra nærmeste	Friluftslivs-området ligger under 250 m fra nærmeste	Friluftslivs-området ligger under 250m fra nærmeste

	bolig- område <u>og</u> mer enn 500m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass.	bolig- område <u>eller</u> mer enn 500m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass.	bolig- område <u>eller</u> mellom 250 og 500m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass.	bolig- område <u>eller</u> under 250 m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass. Kollektiv- transporte n har høy frekvens.	bolig- område <u>og</u> under 250m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass. Kollektiv- transporte n har høy frekvens.
--	--	---	--	--	--

Tilgjengelighet i Marka og ved fjorden					
	1	2	3	4	5
Er tilgjengeligheten god, eller kan den bli god?	Dårlig	Ganske dårlig	Middels	Ganske god	God
<u>Operasjonalisering:</u>	Friluftslivs- området ligger mer enn 500m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass. eller Friluftslivs- området har ingen godt	Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 1 eller 3 er riktig verdi.	Friluftslivs- området ligger mellom 250 og 500m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass. eller Friluftslivs- området har et	Foreslår å ikke benytte denne verdien, med mindre man er i tvil om 3 eller 4 er riktig verdi.	Friluftslivs- området ligger under 250m fra nærmeste kollektiv- holdeplass/ parkerings- plass. Kollektiv- transporte n har høy frekvens. eller

	tilrettelagt ferdsels- årer til et utfarts- område		middels tett og varierte nettverk av ferdsels- årer til noen utfarts- områder		Friluftslivs- området har et tett og varierte nettverk av ferdsels- årer til mange utfarts- områder
--	--	--	---	--	--

4.13 Potensiell bruk

Områdets potensielle verdi kan tas med i betraktningen, men kriteriet må brukes meget bevisst og i begrenset grad. Tilnærmet alle utmarksområder kan gjennom tilrettelegging få høy bruk. Slik sett kan «alle» friluftslivsområder få høy potensiell verdi, og kriteriet blir verdiløst.

Potensiell bruk					
	1	2	3	4	5
Har området potensial utover dagens bruk?	Liten	Ganske liten	Middels	Ganske stor	Stor
<u>Operasjonalisering:</u>	<i>Foreslår å ikke oppgi noen verdi her dersom det ikke er 4 eller 5.</i>			Friluftslivsområdet er i dag lite/ikke brukt, men ved en fremtidig transformasjon vil områdets betydning/viktighet øke. <i>Foreslår å bruke verdien 4 eller 5 avhengig av områdets størrelse.</i>	

I noen sammenhenger kan likevel kriteriet være til hjelp, både under verdsettingen av områdene og i etterbruken av det ferdige resultatet. Ligger et ubrukt område f.eks. mellom to friluftslivsområder, kan det ha et stort potensiale som en korridor og bindeledd mellom de to eksisterende områdene. Ved planlagte utbygginger som nye boligfelt, hyttefelt, fortetningsområder og byfornyelse må man vurdere potensiell bruk av tilgrensende friluftslivsområder, men hvis det kun er knyttet potensiell verdi til slike områder i dag bør en oppgradere verdien på områdene etter at de planlagte tiltakene er gjennomført.